

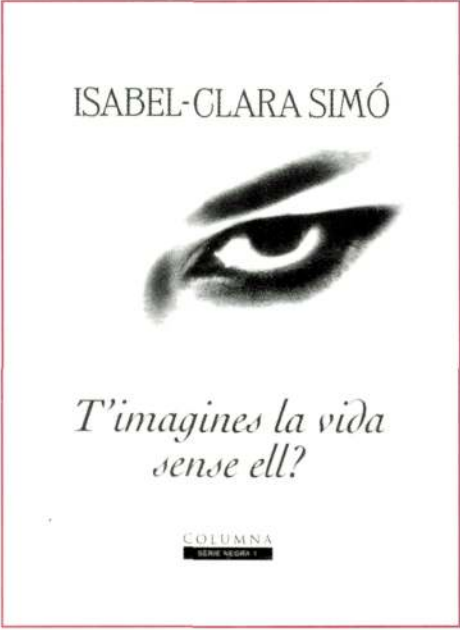
Recordo pàgines de política internacional de molta qualitat, pàgines de crítica de cinema, de teatre, de llibres, que tenien realment un nivell molt alt. Canigó tenia mots seguidors. El que passa és que algun dia o altre havia de morir i va morir.

Expliqui'ns com va viure els anys de directora del setmanari Canigó. Amb molta angoixa i molta il·lusió. Amb molta angoixa perquè, és clar, jo havia d'anar a l'institut a donar classes per guanyar-me les garrofes, feia nocturn i la revista m'ocupava totes les hores del dia. Ara, quan miro enrere, penso quins nassos i quines ganes de treballar que teníem tan fortes. Recordo un dia treballant i caient-me les llàgrimes perquè tenia un mal de queixal espantós, però no podia anar al

dentista perquè havia d'acabar el número, o despertar-me d'un part i estar esperant-me un munt de fulls per corregir, o fer un consell de redacció amb la criatura als braços i donant-li el biberó. Sembla mentida, però això només es pot fer a partir d'una grandíssima il·lusió i moltes ganes, si no, no ni ha manera de fer-ho. Quan vàrem plegar vaig estar molt trista, però també enormement alleugerida, perquè era una llosa molt i molt dura.

Pot explicar-nos els seus primers passos com a escriptora i què has de fer perquè et publiquin un llibre? Publicar el primer llibre és un drama en totes les cultures del món. És un drama per a un nord-americà blanc, anglosaxó ric o per a un ciutadà de Zimbabwe. És molt difícil per a un català o per a un castellà, i és molt difícil per a un home o per a una dona. I la raó és molt senzilla. Un llibre, val molts

diners publicar-lo, i els lectors que tindrà potencialment són pocs i, si penseu en vosaltres mateixos, recordeu quan entreu en una llibreria quants llibres d'autors desconeguts heu comprat a la vostra vida. Doncs jo mateixa no ho faig gairebé mai si no en tinc referències. Si ningú no me n'ha parlat per què comprar-lo? Per tant, és un risc que corre l'editor. En el nostre país tenim la sort que hi ha molts premis literaris i, aleshores, si el guanyes, és com una carta de presentació davant el públic i davant l'editor, un altre camí molt bo són les revistes

literàries, almenys a nord-Amèrica és molt normal que la gent es doni a conèixer a partir d'un conte en una revista i aquí això és molt poc habitual, i és una llàstima perquè s'han donat a conèixer molts noms, tant de poetes com de narradors, molt bons. Per tant, per començar a publicar s'ha de tenir molta paciència i

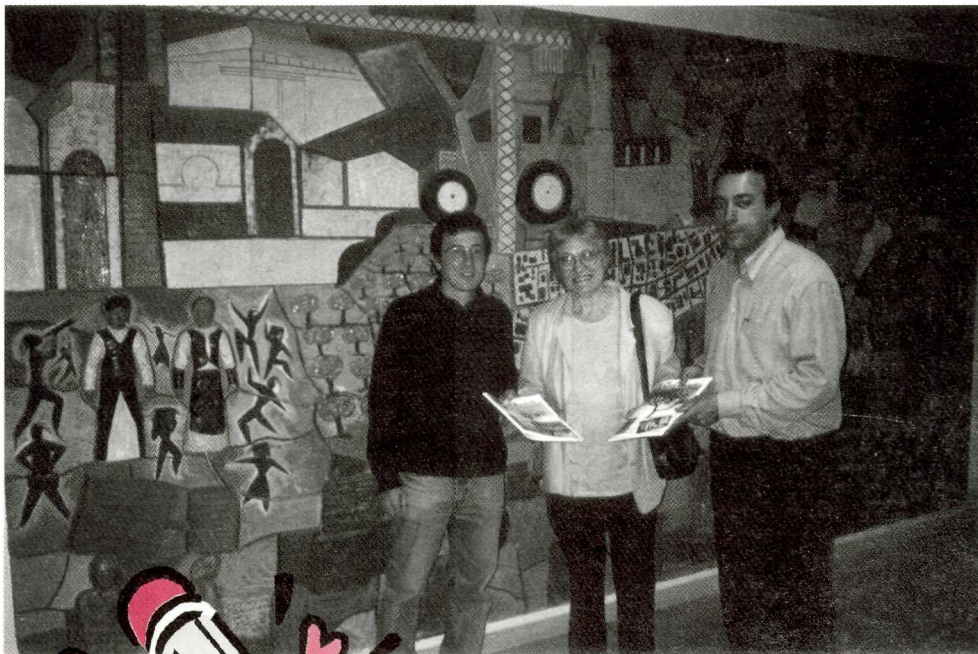
molta tenacitat. Jo vaig tenir molta sort perquè el primer llibre de narracions que vaig fer va guanyar un premi, que era molt modest, però l'avantatge era que te'l publicaven i això és el somni de qualsevol que comença. I com que el llibre va anar bé, el següent el vaig tenir fàcil. Ja em coneixien per dir-ho així. Però no tothom ho té fàcil. Al contrari, jo he vist molta gent que ho ha tingut molt negre. Diuen alguns editors que són molt sensibles als valor nous, però jo no ho he notat com a lectora. Jo no veig que hi hagi tants títols d'autors nous, però quan apareix algú nou és una satisfacció per a tothom. I el que voldria reivindicar és que la tasca primordial d'un premi no és donar-lo a consagrats, de la qual cosa jo mateixa me n'acuso, una mica entre cometes, perquè m'he presentat a premis quan ja era una mica coneguda. Però bàsicament la funció d'un premi seria per escollir nous valors, per això van

estar creats, i aquesta és la seva funció i, per tant, cal reivindicar-la a tots els nivells.

Què va suposar guanyar el premi Víctor Català amb *És* quan miro que hi veig clar? El Víctor Català és aquell premi que et deia i em va permetre ser escriptora. No hi ha altre secret.

Creu que els premis són necessaris per als escriptors reconeguts? Per als reconeguts, ja he dit que jo sóc la primera pecadora, però la veritat és que no és la seva funció. N'hi ha tres o quatre que sí, que tracten de dir que a sobre que ja està en el mercat, aquest home o aquesta dona, doncs hi ha crítics o jurats que diuen que està molt bé allò que fas. Tots necessitem que alguna vegada algú ens digui que està bé o malament allò que estàs fent, i és per això que vols aquest premi, però son tres o quatre els d'aquest caire. També crec molt en el premi local, que organitza l'ajuntament, la comarca. Hi crec molt perquè aleshores aquests xicotets o xicotetes d'aquest poble troben el primer esglaó per a donar-se a conèixer per entrar en els grans circuits comercials. Una tasca que des de més a prop es fa millor, perquè la gent es coneix millor, i saben qui és aquella persona tan tímida que no es vol donar a conèixer, però que tots saben que escriu molt bé, i per tant és una empenta a donar-li.

On troba vostè la font de la seva inspiració i quin és el procés que segueix per escriure un llibre? D'entrada no hi crec massa en la inspiració. És a dir, crec que la inspiració se la van inventar els romàntics del segle passat que parlaven de les muses i tot això. Jo, com sóc dona, no tinc muses perquè els mussos que jo sàpiga no existeixen. Com deia Pedrolo, la inspiració, si arriba, que m'agafi treballant. La inspiració la tens treballant, i treballar vol dir una mena d'obsessió que jo crec que tenim tots els escriptors, que t'aixeques al matí i ja estàs pensant en la novel·la, estàs menjant i estàs pensant en la novel·la, te'n vas a dormir i vas pensant en la novel·la, tens una conversa amb un amic i estàs pensant en la novel·la, i encara traïdorament estàs pensant en com utilitzaré aquella conversa.

Ets com una mena de vampir que vas xuclant el que t'envolta. Això no és inspiració, això vol dir obsessió, i com que estàs obsessionat, tard o d'hora les idees et venen. Totes les obsessions acaben donant fruits. Sí que és veritat que hi ha dies que et trobes amb una major fecunditat d'idees. Tot depèn d'allò que t'ha passat aquell dia, d'aquella pel·lícula que has vist, del que has menjat, etc. És un conglomerat de tot. La inspiració és una aventura humana, no divina.

Hi ha algun escriptor que li hagi servit de referència? Moltíssims, el que passa és que no un en especial. No em sento filla d'un mestre en concret sinó de molts mestres i de moltes mestres. I això vol dir haver llegit molt a gent que intento imitar, que intento tenir el seu nivell de competència lingüística, i la llista és enormement llarga i espero descobrir-ne més cada dia. Llegir un llibre i

pensar que aquell escriptor és admirable i se l'ha d'imitar i se l'ha de plagiar, perquè imitar i plagiar és absolutament legítim.

Crec que els contes curts estan prou valorats en el món literari, tenint en compte que vostè és una molt bona escriptora d'aquests contes?

Crec que en el món literari sí, en el món comercial no, i en el món del lector tampoc. No sé per quin motiu el conte curt es considera a nivell industrial un gènere menor, com si escriure una novel·la fos un nivell superior al d'un conte, i el públic tampoc no els considera massa. En canvi, els escriptors tenim clar que el conte no és igual de difícil que una novel·la, sinó que és més difícil, perquè és un univers tancat en molt poques pàgines, de vegades fins i tot en molt poques línies, i això és enormement difícil i els escriptors i el món literari sí que els sap valorar i el món del mercat no tant. Nosaltres tenim al Pere Calders, que podem presumir que va ser un dels millors contistes d'Europa, i dic Calders per dir-ne un, perquè crec que n'hi ha una bona colla de bons contistes. Pensem que un conte és el sonet de la prosa, el millor de la prosa.

Algú la defineix a vostè com una

escriptora que aprofundeix psicològicament els personatges com individus aïllats. Hi està vostè d'acord? I, si és així, què vol dir això? Doncs no ho sé si ho faig, això; almenys sí que ho intento. M'intento posar en la pell dels personatges i el que intento és entendre'ls, i això no sempre és fàcil. Per això m'agrada tant a vegades jugar a ser home o a ser d'una edat diferent a la que tinc o fins i tot d'unes condicions diferents a les

que tinc. Per exemple, he escrit històries perverses de gent perversa i jo no sóc perversa. Ficar-me en la pell d'una persona molt diferent de mi mateixa crec que és apassionant i, és clar, has d'entendre com parla, com es mou, que desitja en la vida, quins secrets té. Això és aprofundir psicològicament en un personatge que és irreal, que te l'has imaginat tu i que intentes que sigui creïble.

"per això es valora tant l'amor i l'amistat, perquè són dels escassos moments en què realment et trobes acompanyat"

Per què el tema de la solitud? Veu realment la gent sola?, o potser estem sols perquè tenim por a parlar els uns amb els altres i que realment la gent ens coneguin com realment som?

Crec que les dues coses. L'aventura humana és una aventura especialment solitària, per això es valora tant l'amor i l'amistat, perquè són dels escassos moments en què realment et trobes acompanyat, i no tant la paternitat o la maternitat perquè hi ha un amor enorme, però no tanta companyia, és la protecció d'una persona per una altra, per tant no és el mateix. L'amor i l'amistat es valora tant perquè justament ens treu d'aquesta soledat existencial que va inherent al ser humà. Naixem sols i morim sols, el dolor

